

PHÂN TÍCH ẢNH HƯỞNG CỦA MÔI TRƯỜNG SỐNG KHÔNG ĐỒNG NHẤT ĐẾN QUAN HỆ KHÔNG GIAN CỦA CÂY RỪNG

Nguyễn Hồng Hải, Lê Trung Hưng

TÓM TẮT

Tương tác cùng loài và khác loài cây có thể khác nhau trong điều kiện môi trường sống đồng nhất và không đồng nhất. Để làm rõ vấn đề này, kỹ thuật phân tích mô hình điểm không gian đã được áp dụng cho 02 ô tiêu chuẩn (OTC) 1 ha của cùng một trạng thái rừng lá rộng thường xanh ở huyện A lưới, tỉnh Thừa Thiên - Huế. Đã phân tích ảnh hưởng của môi trường sống không đồng nhất đến phân bố và quan hệ không gian của các loài cây chiếm ưu thế, kết quả cho thấy: (1) Điều kiện môi trường là không đồng nhất ở OTC 1 nhưng đồng nhất ở OTC 2; (2) tất cả các loài ưu thế đều có phân bố dạng cụm ở các khoảng cách khác nhau 0-20 m và loài Vạng trứng có phân bố ngẫu nhiên; (3) cả 3 loại hình quan hệ không gian bao gồm tương hỗ, cạnh tranh và độc lập đều được phát hiện ở OTC 1 nhưng chỉ có quan hệ tương hỗ và độc lập được ghi nhận ở OTC 2 trong khoảng cách dưới 30 m. Các phân tích cho thấy rằng: (i) phân bố dạng cụm là do khả năng phát tán hạn chế của loài chứ không phải do điều kiện môi trường không đồng nhất; (ii) môi trường sống bị chia cắt dẫn đến nguồn tài nguyên hạn chế là lý do xuất hiện quan hệ cạnh tranh của các loài cây; (iii) ba lý thuyết quan trọng trong sinh thái loài là phát tán hạn chế, lý thuyết trung lập và cơ chế bảo vệ nhóm loài được chứng minh là có khả năng điều tiết phân bố và quan hệ không gian của các loài cây ở trạng thái rừng được nghiên cứu.

Từ khóa: *Môi trường không đồng nhất, phân tích mô hình điểm không gian, rừng lá rộng thường xanh.*